

Konkrete forslag til tiltag der skal skabe øget fokus og prestige til undervisnings- og uddannelsesopgaven på universiteterne

Den 28. januar 2015
Sag.nr. S-2014-055
Dok.nr. D-2015-2969
bba/ka

Akademikerne takker for muligheden for at byde ind med forslag til, hvorledes der kan skabes øget fokus på undervisnings- og uddannelsesopgaven på universiteterne. Notatet oplister en række forskellige tiltag – nogle rettet mod institutionerne, andre rettet mod det politiske administrative niveau.

1. Styrket fokus på undervisningskompetencer ved ansættelse

Det er jævnfør ansættelsesbekendtgørelsen universitetets interne regler, der fastsætter ansættelsesudvalgets sammensætning. En mulighed er at få indskrevet i bekendtgørelsen, at studielederen skal indgå i ansættelsesudvalget ved lektor- og professoransættelser.

Endvidere kan overvejes at give plads til to studenterrepræsentanter for at skærpe signalet over for ansøger om, at undervisning tillægges tyngde i den samlede bedømmelse.

Ud over at ansøger skal fremvise en undervisningsportfolier, kan det ligeledes understreges i ansættelsesbekendtgørelsen, at ansøgeren skal gennemføre en forelæsning eller anden undervisningssituation, der indgår som en del af den samlede bedømmelse.

2. Adjunkturet som normal start på en videnskabelig karriere

Udviklingen i eksterne forskningsmidlers betydning for institutternes økonomi kan aflæses i den stigende andel postdoc, der siden 2007 har overhalet adjunkterne i antal. Det nye normale er, at man ansættes på eksterne midler i et postdoc, hvor man kan få de nødvendige forskningsmeritter. De dygtigste blandt postdoc'erne får tilbudt et pædagogikum, så de kan kvalificere sig til et lektorat.

Denne praksis fastholder en forskerkultur på universiteterne. For når man tidligt i sin universitetskarriere erfarer, at det er forskningsmeritterne, der er bestemmende for en fastansættelse og med tiden måske et professorat, så gør det undervisningen sekundær. Undervisningen bliver noget der tager tid fra det egentlige, underforstået forskningen.

En løsning kan være, at der på finansloven prioriteres flere basismidler og at der som modydelse fra universiteterne udformes pligtige mål i udviklingskontrakterne for en forøgelse af andelen af adjunkter.

3. Balance mellem basismidler og eksterne forskningsmidler

Kvalitetsudvalget problematiserer, at ubalancen mellem eksterne forskningsmidler og basismidler flytter forskernes fokus hen på hjemtagning

af forskningsmidler og væk fra undervisnings- og uddannelsesopgaven. Netop udviklingen i antallet af adjunkter og postdoc er et symptom på ubalancen, og som beskrevet ovenfor, har konsekvenser for undervisningens prestige og fokus på universiteterne.

Derfor foreslås, at der på finansloven prioriteres flere basismidler med henblik på at skabe en bedre balance mellem basismidler og eksterne forskningsmidler.

4. Undervisningsret og -forpligtelse

Akademikerne er enig i Kvalitetsudvalgets anbefaling om, at universiteterne skal udarbejde en politik for fastansattes undervisningsforpligtelser, herunder frikøb af medarbejdere til forskningsaktiviteter, samt at forskere, der er ansat på eksterne offentlige forskningsbevillinger også får ret og pligt til at bidrage til undervisningen i et vist omfang.

Ligeledes er Akademikerne enig i, at universiteterne, så vidt angår forskere der finansieres af private forskningsmidler, ligeledes får udarbejdet en politik herfor, der tilstræber, at også disse forskere i et vist omfang kan bidrage til uddannelses- og undervisningsaktiviteter.

5. Minimum af basismidler til sikring af forskningsbaseringen

Basismidlerne opgjort pr. STÅ er samlet set faldet med 10 pct. fra 2009 – 2013, jf. Kvalitetsudvalgets analyse. Akademikerne støtter Kvalitetsudvalgets forslag om, at det enkelte universitet tildeles et minimum af basisforskningsmidler til sikring af uddannelsernes forskningsbaserings. Det er ganske "bemærkelsesværdigt", at den samlede uddannelses- og forskningsbevilling pr. STÅ for CBS er under eller på niveau med bevillingerne til seks ud af ni erhvervsakademier, der ikke har krav om at levere forskningsbaseret uddannelser, jf. Kvalitetsudvalgets analyse.

6. Prestigefyldt UnderviserAkademi

Der kan med fordel hentes inspiration fra Teachers Academy ved Helsinki Universitet, der har til formål at fremme undervisningens kvalitet ved, gennem medlemskab, at fremhæve, belønne og støtte fremragende akademiske undervisere.

Teachers Academy har følgende mål:

- At fremme kvaliteten af undervisningen og forbedre dens status i det akademiske miljø.
- At forbedre de studerendes læring og resultater.
- At være et væsentligt trin i den fremragende undervises karriere.
- At skabe mere sammenlignelig dokumentation for undervisningskvalifikationer.
- At skabe et tværfagligt miljø for undervisere, der kan yde kollegial støtte i udvikling af undervisning, læringskoncepter og udbredelse af god praksis.

Teachers Academy optager årligt en lille skare af medlemmer, der:

- Er fagligt stærke indenfor deres egen akademiske disciplin.

- Er særligt interesseret i de studerendes læringsproces og resultater.
- Udvikler sin undervisningspraksis på mange forskellige måder.
- Formidler viden, færdigheder og ekspertise indenfor undervisning i sit eget akademiske miljø.

Medlemsskabet af Teachers Academy er livslangt. Som nyt medlem tildeles man de to første år et stipendie på 10.000 EUR årligt. I samme periode belønnes også medlemmets arbejdsplads (fx institut eller afdeling) med et beløb på 15.000 EUR årligt til udvikling af bedre undervisning.

Såvel den enkelte videnskabelige medarbejder som institut motiveres, med status og kontant belønning, til at stræbe efter at udvikle undervisningen. UnderviserAkademier kan ses som en parallel til forskningsrådene, der ved at tilføre eksterne offentlige forskningsmidler bidrager til mere opmærksomhed og konkurrence på forskningsområdet.

Man kunne overveje en model, hvor der for hver af universiteternes hovedområder etableres et UnderviserAkademi på tværs af alle universiteter. Tilføres en sådan institution tilstrækkeligt med ressourcer, kan den få stor betydning for udvikling af en stærkere undervisningskultur på danske universiteter.